

УДК 78:373(510)

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2024-108-1-66-75>

МУЗИЧНА ОСВІТА У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКОЛАХ КНР: ЕФЕКТИВНІ ШЛЯХИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ЗБАГАЧЕННЯ ДУХОВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Н. В. Кічук

ORCID 0000-0002-5963-7802

О. А. Дзюба

ORCID: 0009-0000-0167-4902

У статті розглядаються деякі пріоритети сучасної системи музичної освіти в Китаї, а також фактори, що вплинули на її становлення та розвиток. На основі дослідження питань щодо філософського і художньо-естетичного навантаження, знаходимо джерела щодо успішного розв'язання проблемних питань музично-педагогічної освіти Китаю, адже саме східна філософія вплинула на світогляд, культуру та освіту країни. Східна культура, наближаючись до світових стандартів у галузях науки, мистецтва та освіти, продовжує зберігати свою дивовижну самобутність. Доведено, що з усіх країн сходу найбільший «опір» прямому європейському впливу довгий час чинив Китай – перші музичні навчальні заклади європейського типу з'явилися в країні лише на початку ХХ століття. Але, незважаючи на такий короткий шлях становлення та розвитку, на сьогоднішній день система китайської музичної освіти є одним із авторитетів світової музичної педагогіки.

На основі наукових досліджень методичної та педагогічної літератури з'ясовано, що в основі філософії КНР важливе значення надавалося питанням освіти, де головну роль відігравала позашкільна та шкільна освіта дітей та молоді. Головною метою, що стоїть в освітній програмі, було виховання естетичних та духовних уподобань учнів у процесі формування особистості. Одним із таких факторів розцінювалось музичне виховання, яке включало навчання співу та гри на музичних інструментах. Нині практично у кожній провінції Китайської Республіки існують свої органи управління художньою освітою (як спеціальною, так і загальноестетичною, у рамках програми загальноосвітніх шкіл). Характерним в аспекті патріотичного виховання визнано збереження національного колориту, а також насичення співом та грою на національних

інструментах. Були виділені видатні імена діячів, завдяки яким було з'ясовано культурні традиції КНР. На основі вивчення цієї проблематики, виявлено процеси розвитку музичної освіти Китаю.

Ключові слова: *музично-педагогічна освіта КНР, музичне мистецтво, духовно-естетичні традиції, патріотичне виховання, музика Китаю.*

Постановка проблеми у загальному виді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Вивчення і узагальнення наукового доробку деяких вітчизняних учених (І. Бех, Т. Осипова, С. Смоєва, В. Ягоднікова та ін.) й учених зарубіжжя (Англія - Т. Карлейл, Німеччина - Б. Генріх, Польща - О. Альперн, США - В. Джейнс, Чілі - Дж. Моріс та ін.), які вивчають чинники впливу на процес становлення дитячої спільноти – представників «цифрового покоління» – здебільшого єдині у визнанні виключного значення освіти. При цьому особливий її формувальний вплив визнано на процес виховання. Зазначене набуває виключної ваги за реалій сьогодення та з урахуванням положення, котре утвердилось і в теорії, і в практиці освіти: виховання особистості нині є зоною найбільших педагогічних витрат (Козир, 2007).

Суттєві напрацювання, пов'язані із збагаченням виховного потенціалу, зокрема музичної освіти, віддзеркалено у контексті численних досліджень. З-поміж них, як зауважують українські вчені, це суттєвий внесок музичної освіти Китаю, адже тут органічно пов'язані, з одного боку, ідея синхронізації морально-виховного впливу музичної освіти, піджвавлення якої пов'язане із філософією Конфуція про людяність, адже спрямування до якої «визволяє від усього поганого» (Конфуцій, 1999). Такий вектор «світільники мудрості» (за образним висловом Г. Васиновича) й додають акцентів у розуміння духовного здоров'я сучасної молоді, осмислюючи його як норму і цінність та категорію музично-естетичного. При цьому враховуються висновки вчених (В. Кікітенко, О. Мавріна, В. Мусийчук, О. Хамрант та ін.) про «східний вектор стратегічного партнерства України в умовах глобального світу» (Козир, 2007).

З іншого боку, фундаментальне вивчення своєрідності музичної освіти Китаю дозволило наголосити на домінантній ролі хорової діяльності у структурі не лише уроку музики, а й позаурочній діяльності китайських учнів та професійної майстерності вчителя музики, котра базується на акмеологічному підході. Зваживши на вищезазначене, актуалізується контекстність музичної освіти Китаю в аспекті інтегративного дитиноцентрованого впливу на духовність та вихованість сучасної дитячої спільноти – представників цифрового покоління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Аналіз історико-педагогічної літератури свідчить, що певна кількість вчених в своїх дослідженнях приділила увагу розвитку освіти у КНР (Д. Кітлі, М. Леві, Д. Мейджор, К. Чан, Дж. Лю, А. Райт, Ф. Токей, С. Цорен, Д. Кнектегес, Р. Матер, Дж. Хайтауер, Х. Франкель та ін.). Історичні реформи та тенденції розвитку вищої освіти у Китаї протягом другої половини ХХ ст. розглядали В. Клепиков, І. Наумов, Н. Пазюра. Питання діалогу культур та полікультурних комунікацій цікавили таких вчених, як: М. Бахтін, М. Біблер, Е. Кучменко, А. Кучмій, П. Симуш, І. Сумченко, Ю. Яковець, М. Яковлева та ін. Вчені КНР мають наукові доробки не лише з музичній освіти (Лю Цзінь, Лю Чжань, Сунь Цзюань, Чжан Лічжень та ін.), а й вплив європейських традицій на становлення китайського музичного мистецтва (У Цзін Юй, Лянь Лю, Сун Чжаожунь та Чжан Лу та ін.) (Чурикова-Кушнір, Паньків, 2013).

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Одним із шляхів підвищення рівня та якості сучасної системи музичної освіти в Китаї є інтеграція у світовий освітній простір, адаптація та асиміляція світових досягнень у галузі освіти. Об'єктивною передумовою інтеграційних процесів у світовому музично-освітньому просторі є те, що музика є надзвичайно розвиненим способом спілкування людей один з одним, який дозволяє долати кордони між країнами та народами, поєднувати їх, долаючи мовні бар'єри, особливості менталітету тощо. Інтеграція до світового освітнього простору, як і багато інших процесів глобального масштабу, має закономірний та багатосторонній характер (протікає між окремими та багатьма країнами та народами), різноспрямована (центрична та асиметрична), здійснюється на різних рівнях (міждержавних та міжвідомчих угод), у різних формах (прямих та опосередкованих контактів, сполучених та непрямих зв'язків та відносин, у формі консультативного та конструктивного діалогу) і сферах суспільного життя та діяльності (економіки, політики, ідеології, науки, культури та освіти). Таким чином, можна констатувати, що в сучасному світі спостерігається тенденція «відцентрового зближення освітніх парадигм» на основі їх синтезу та вироблення нової (глобального масштабу) освітньої парадигми (Черкасов, 2014). Відмінною особливістю інтеграційних процесів, що протікають у сучасному світі, є глобальна інформатизація, що дозволяє оперативнo поширювати інновації та нововведення, здійснювати обмін новітніми розробками та технологіями, проводити різні операції віддалено, дистанційно, позаособистісно опосередкованих контактів.

Інтеграційні процеси в галузі музичної освіти протікають на різних рівнях та набувають різноманітних форм: у галузі науково-педагогічних досліджень (магістратура, аспірантура, докторантура), у плані обміну студентами та викладачами між вузами Китаю та інших країн, зокрема України, підвищення кваліфікації, проходження стажувань, читання лекцій, мистецьких змагань, концертів і ін.

Вивчення загальної музичної освіти КНР, спрямованої на розвиток сучасної світової музичної культури, пов'язаний із територіальним поширенням та асиміляцією її національних ознак є **метою** даної статті. Світова система освіти послідовно і неухильно перетворюється на сферу «розвиваючого етнополікультурного діалогу», заснованого на процесах інтеграції, взаємовпливі і взаємопроникненні навіть ментально різних освітніх систем.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Період нової історії Китаю пов'язується, зокрема, з початком втілення найважливіших реформ у питаннях освіти країни, зокрема й музичної. Визначальний вплив як на функціонування системи освіти та виховання, а й, загалом, на уклад життя Китаю надають дві провідні базові традиції: даосизм і конфуціанство, основні тези яких виступають як основи методологічної платформи системи освіти. При цьому видима різниця між даосизмом і конфуціанством – емоційна. Даосизм, по суті своїй, щасливий, ширий, безтурботний, подібно до водного струму. Конфуціанство – суворе, авторитарне, патріархальне. Саме ці відмінності внутрішніх станів знаходять відображення у традиційному та сучасному музичному мистецтві КНР (Лю Маоні, 2017). Разом з тим, у чому проявляється схожість цих двох традицій? Китайській культурі властивий цілісний світоглядний підхід, сприйняття Світу, Природи та Людини в їх єдності, цілісності, взаємозв'язку та взаємообумовленості, а, згідно з конфуціанською філософією, «центром єдності Небо-Земля є людина; вона сповнена глибокого гуманізму, надає важливого значення естетичному вихованню особистості, що відповідає принципам гуманістичної освітньої парадигми, що набуває домінуючих позицій у сучасному світі.

Китайська система освіти, заснована на традиціях даосизму і конфуціанства, є однією з самобутніх у світі, а її специфіка проявляється в тому, що:

- вона виходить з авторитаризму (безумовному підпорядкуванні батькам, старшим у ній, вчителю);

- молодший член сім'ї не може виявляти негативних емоцій на адресу старшого (у зв'язку з цим китайська нація відрізняється відносною стриманістю або неемоційністю);

- китайці наголошують на старанності, цілеспрямованості, прагненні бути у всьому кращими (прагматичний максималізм), у чому проявляється одна з найважливіших традицій або рис китайського народу – надзвичайна працелюбність.

Вкажемо й на цікаві виховні традиції в КНР, зокрема, пов'язані із зразковим «виросуванням» вундеркіндів – у дошкіллі, куди відправляє китайська мама немовля, діє суворий режим, де чільне місце посідає навчання китайських малюків повазі до старших та виробленню навичок взаємодопомоги. Ще один складник виховання – обов'язкова зайнятість дитини з дошкільного віку суспільно корисною справою, де немає поділу на чоловічі і жіночі обов'язки.

Як і у багатьох європейських країнах, у КНР проявляється тенденція до гуманізації освіти, а її пріоритетною метою стає формування всебічно розвиненої, творчої особистості, здатної швидко адаптуватися до умов життя, що змінюються. Зауважимо на тому, що дослідники проблематики музичної сучасної освіти в КНР (Ван Гуанзин, Дзинь Чжунмін, Юй Фей та ін.) вважають доцільним доєднуватися до творчості співацького мистецтва в країні, спираючись на внесок у становлення мистецько-освітнянської системи і в історичній проекції, і сьогодення (Менч, Шафарчук, 2016).

Викладання музики у школах КНР має свої особливості. У програмах та інших документах, що визначають спрямованість шкільної загальної музичної освіти, йдеться про необхідність продовжувати виховання учнів на основі вчення про високодуховні цінності, здійснюючи таким чином освітню політику держави у створенні соціально-духовної нації, розвиненої доброчесності у новому поколінні. Особливо підкреслюється важливість вивчення музичного мистецтва для розвитку дітей та їх духовного зростання. Тому в Китаї посилення уваги до музичної освіти є важливою стратегією організації навчання у початковій і середній школі. Дослідники, які комплексно вивчають навчання музики у підростаючого покоління Китаю (Дінь Сінь, Дзинь Лулу, Мен Ян, Гоу Десян, Чан Дінь Ян), довели впливовість переважно двох тенденцій: по-перше, тим, що саме музичне мистецтво оперує «інтернаціональною» музичною мовою; по-друге, недостатньо визнаним ступенем обізнаності китайської музичної спільноти здобутками української системи музичної освіти, котрі приєднані до світових музичних цінностей. До того ж деякі дослідники (зокрема, Мен Ян) стверджують: ресурсом постає й процес удосконалення підготовки майбутніх фахівців до вокально-викладацької діяльності; йдеться про

доцільність більш повноцінного використання у цьому плані шляхів розвитку вокально-виконавської творчості через опанування ілюстративного матеріалу суміжних видів мистецтв – живопису різних епох та національних стилів, зібрання відеофільмів із записом майстер-класів тощо (Цзян Лібінь, 2013).

Зміст навчання, в цілому, і музичної освіти, зокрема, ввібрав у себе за останнє століття перспективні європейські методики, проте суттєво модернізовані та адаптовані як до сучасного етапу розвитку, так і до можливостей якісного викладання саме у китайській школі. Інтеграційні процеси виражені найбільш явно, що виявляється у відкритості європейському досвіду. Вивчення та адаптація європейського досвіду зміцнюється через дружні зв'язки з іншими країнами, запрошення фахівців-музикантів, як педагогів, так і музикантів-виконавців, в активному будівництві концертних залів, виїзді китайської молоді з метою навчання за кордон і ін. Зокрема, в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті (Україна) навчається достатня кількість студентів з КНР. Сучасні інтегративні методики музичного навчання, що розроблялися в Україні, знайшли своє втілення у китайському практичному досвіді викладання, спираючись на народні традиції, а також провідні системи музичного виховання – Е. Жака-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Д. Кабалевського, відома в європейських країнах система цифрових нот та багато інших (Хамрай, 2013).

Особливе значення при цьому має організація навчально-виховного процесу у школі, ті умови, які допомагають у роботі вчителя. З 1-го по 4-й клас уроки музики у закладах освіти проводяться два рази на тиждень, з п'ятого класу – один урок на тиждень. Курс музичної освіти у початкових класах шкіл Китаю, який проходить як у формі уроків музики, так і у позашкільному часі, містить спів пісень, слухання музики, гру на музичних інструментах, а також музичні ігри, закріплення музично-теоретичних знань. Але головним видом роботи все-таки є хоровий або сольний спів. Кожен викладач музики має навантаження на тиждень від 16 до 20 годин (уроки музики – 40 хвилин). У класі зазвичай від 25 до 40 учнів. З них до 10 учнів платно навчаються гри на інструменті. Одним з найпопулярніших інструментів є фортепіано. Крім фортепіано, вивчаються скрипка, флейта, саксофон, ударні інструменти. Це додає ресурсності у розв'язанні проблематики патріотичного виховання.

Стимулюючим фактором освоєння гри на інструменті є народна традиція чіткого розмежування майстерності на певні рівні (9 рівнів, як у спорті) з ретельно розробленим методичним комплексом. Освоєння кожного рівня контролюється спеціальними комісіями з атестації. Тут слід

відзначити тенденцію змикання професійної та загальної музичної освіти, оскільки інтенсивний розвиток інструментального музикування створює художньо розвинене середовище та унікальні можливості для духовного розвитку підростаючого покоління засобами музичного мистецтва. У кожній школі працюють два чи три викладачі музики, які володіють грою на фортепіано або на іншому музичному інструменті (часто – це національний китайський інструмент, наприклад, флейта, ерху або піпа) для того, щоб виконувати нескладну музику та акомпанувати співу.

У кожній школі, крім уроків музики, є хоровий колектив (заняття проводяться 2 рази на тиждень), який готує концертні програми та бере участь у конкурсах. Хорові конкурси проводяться щороку. За бажанням вчителя замість хору у школі може бути оркестр чи танцювальний ансамбль (Цзян Лібін, 2013).

З початку XXI століття значно змінилося устаткування класів шкіл, зокрема кабінетів музики. Вчительський стіл повністю обладнаний необхідною для роботи технікою: вбудований комп'ютер з монітором та проектором на екран, музичний центр та апаратура для обробки звуку. У кабінеті музики є фортепіано та інші інструменти. Вчитель зазвичай робить нескладне наочне підкріплення уроку у комп'ютерній програмі POWER POINT. Навчально-методичний комплекс включає мультимедійне забезпечення теми уроку, барвисто оформлені підручники, аудіозаписи акомпанементів пісень та ін.

Як зазначалось, значна увага у музичній освіті приділяється національній китайській музиці. Спеціально починають вивчати китайську пісню з другого класу, коли учні підготовлені до різних форм роботи. Особливе місце у шкільній програмі займає блок уроків, присвячених китайській опері. Відомо, що ще у 2001 році китайську традиційну оперу «Куньцзюй» було включено ЮНЕСКО до списку шедеврів усної та нематеріальної спадщини людства.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Досліджуючи загальний аспект розвитку освітніх тенденцій Китаю, слід сказати, що протягом XX століття освіта відіграла визначну роль, крок за кроком набуваючи значущості. Основними тенденціями стали синтез національного, традиційного мистецтва з музичною освітою європейських зразків. Значна увага надана розвитку вокального мистецтва, вивченню гри на музичних інструментах для розвитку духовності особистості. Важливе місце приділяється репертуарним питанням, національним традиціям, розвитку урочних і позакласних форм виховання.

Поглиблене вивчення деяких аспектів загальної музичної освіти в КНР, вивчення відомих педагогічних систем з точки зору інтеграційного підходу

в навчанні показало, що використання мистецько-педагогічного підходу в вихованні призводить до якісно нової площині у постановці навчально-виховної мети. А саме: до формування гармонійно-розвиненої творчої особистості, здатної розуміти загальні тенденції оновлення сучасної музичної освіти. Як переконає конструктивний досвід музичної освіти Китаю, на шляху до цієї мети має бути вирішене питання задоволення гострої потреби у викладачах нового типу, майбутніх учителів музичного мистецтва, здатних до інновацій щодо розв'язання різноманітних педагогічних ситуацій, які можуть виникати на тлі сучасних реалій в мистецько-педагогічній освіті, зокрема до патріотичного виховання і духовного розвитку особистості учня.

Література

1. Вен Дзюнь. Жанрова система народно-пісенної культури Китаю : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2004. 17 с.
2. Козир А. В. Аналіз зарубіжного досвіду з проблеми формування професійної спрямованості викладачів мистецьких дисциплін. *Науковий вісник НПУ ім. М.П. Драгоманова*, 2007. Вип. 4(9), Ч. I. Київ. С. 88-92.
3. Конфуцій. Уроки мудрості. Твори. Харків : «Фоліо», 1999. 958 с.
4. Лю Маоні. Особливості музичного навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів Китаю. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*, 2017. 4 (59). С. 311-316.
5. Менч Ян, Шафарчук Т. Проблеми вокально-технічного розвитку майбутніх учителів музики та шляхи їх подолання. *Наукові записки. Психолого-педагогічні науки*. Ніжин, 2017. Вип. 1. С. 178-184.
6. Хамрай О. О. Східний вектор стратегічного партнерства України в умовах глобального світу. аналітична доповідь. Київ: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2013. 184 с.
7. Хоу Цзянь. Художній світ китайської народної опери : монографія. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2010. 100 с.
8. Цзян Лібінь. До проблеми музичного навчання та виховання в Китаї. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*, 2013. 10 (269), Ч. I. С. 128-133.
9. Черкасов, В.Ф. Теорія та методика музичної освіти. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2014. 472 с.
10. Чурікова-Кушнір О. Д., Паньків Л. І. Формування вокально-хорової культури майбутнього вчителя музики. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*, 2013. 18 (277). С.143-152.

References

1. Wen, Jun (2004). Zhanrova systema narodno-pisennoi kultury Kytauu [Genre system of folk song culture of China]: avtoref. dys. ... kand. mystetstvoznnavstva: 17.00.03. Kyiv (ukr).

2. Kozyr, A. V. (2007). Analiz zarubizhnogo dosvidu z problemy formuvannia profesiinoi spriamovanosti vykladachiv mystetskykh dystsyplin [Analysis of foreign experience on the problem of forming the professional orientation of teachers of art courses]. *Naukovyi visnyk NPU im. M.P. Drahomanova. Vyp. 4(9), Ch. I*. Kyiv. S. 88-92 (ukr).
3. Konfutsii (1999). Uroky mudrosti [Lessons of wisdom]. Tvory. Kharkiv : "Folio" (ukr).
4. Liu, Maoni (2017). Osoblyvosti muzychnoho navchannia studentiv fakultetiv mystetstv pedahohichnykh universytetiv Kytaiu [Peculiarities of musical education of students of art faculties of pedagogical universities of China]. *Naukovyi visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedahohichni nauky. 4 (59)*. S. 311-316 (ukr).
5. Mench, Yan, Shafarchuk, T. (2017). Problemy vokalno-tekhnichnogo rozvytku maibutnikh vchyteliv muzyky ta shliakhy yikh podolannia [Problems of vocal and technical development of future music teachers and ways to overcome them]. *Naukovi zapysky. Psykholoho-pedahohichni nauky. Nizhyn. Vyp. I*. S. 178-184 (ukr).
6. Khamrai, O. O. (2013). Skhidnyi vektor stratehichnogo partnerstva Ukrainy v umovakh hlobalnogo svitu [Eastern vector of strategic partnership of Ukraine in the conditions of the global world]. analitychna dopovid. Kyiv : Instytut skhodoznavstva im. A.Iu. Krymskoho NAN Ukrainy (ukr).
7. Hou, Jian. (2010). Khudozhnii svit kytaiskoi narodnoi opery [The artistic world of Chinese folk opera]: monohrafiia. Luts'k : PVD "Tverdynia" (ukr).
8. Jiang, Libin (2013). Do problemy muzychnoho navchannia ta vykhovannia v Kytai [To the problem of music education and upbringing in China]. *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. 10 (269), Ch. I*. S. 128-133 (ukr).
9. Cherkasov, V. F. (2014). Teoriia ta metodyka muzychnoi osvity [Theory and methodology of music education]. Ternopil : Navchalna knyha Bohdan (ukr).
10. Churikova-Kushnir, O. D., Pankiv, L. I. (2013). Formuvannia vokalno-khorovoi kultury maibutnogo vchytelia muzyky [Formation of vocal and choral culture of the future music teacher]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky. 18 (277)*. S. 143-152 (ukr).

MUSIC EDUCATION IN SECONDARY SCHOOLS OF THE CHINA: EFFECTIVE WAYS OF PATRIOTIC EDUCATION AND PERSONAL SPIRITUAL ENRICHMENT

N. V. Kichuk, O. A. Dzyuba

The article considers some priorities of the modern system of music education in China, as well as factors that influenced its formation and development. On the basis of the study of issues related to philosophical and artistic-aesthetic load, we find sources for the successful solution of problematic issues of music-pedagogical education in China, because it was Eastern philosophy that influenced the worldview, culture and education of the country. Eastern culture, approaching world standards in the fields of science, art and education, continues to preserve its amazing originality. It has been proven that of all the countries of the East, the greatest "resistance" to direct European influence has been exerted by China for a long time - the first European-type music educational institutions

appeared in the country only at the beginning of the 20th century. But, despite such a short path of formation and development, today the system of Chinese music education is one of the authorities in world music pedagogy.

On the basis of scientific studies of methodical and pedagogical literature, it was found that in the basis of the philosophy of the People's Republic of China, important importance was given to the issue of education, where extracurricular and school education of children and youth played the main role. The main goal of the educational program was to educate students' aesthetic and spiritual preferences in the process of personality formation. One of these factors was musical education, which included learning to sing and play musical instruments. Currently, almost every province of the Republic of China has its own management bodies for art education (both special and general aesthetic, within the program of secondary schools). Preservation of the national color, as well as saturation with singing and playing national instruments, is recognized as characteristic in the aspect of patriotic education. Prominent names of figures, thanks to which the cultural traditions of the People's Republic of China were clarified, were singled out. Based on the study of this issue, the processes of development of music education in China were revealed.

Key words: *musical and pedagogical education of China, musical art, spiritual and aesthetic traditions, patriotic education, music of China.*

Кічук Надія Василівна – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Ізмаїльського державного гуманітарного університету (м. Ізмаїл, Україна). E-mail: idgu_pedfakultet@ukr.net

Kichuk Nadiya Vasylivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Dean of the Pedagogical Faculty of Izmail State Humanitarian University (Izmail, Ukraine). E-mail: idgu_pedfakultet@ukr.net

Дзюба Олег Андрійович – Народний артист України, професор кафедри музичного та образотворчого мистецтв Ізмаїльського державного гуманітарного університету (м. Ізмаїл, Україна). E-mail: dzubaoleg203@gmail.com

Dzyuba Oleg Andriiovych – People's Artist of Ukraine, Professor of the Department of Musical and Image-Creative Arts, Izmail State Humanitarian University (Izmail, Ukraine). E-mail: dzubaoleg203@gmail.com